

Ochrana obyvatelstva České republiky před teroristickými útoky

Šárka Červinková

Bakalářská práce
2022

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení
Ústav ochrany obyvatelstva

Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Šárka Červinková
Osobní číslo: L19068
Studijní program: B2825 Ochrana obyvatelstva
Studijní obor: Ochrana obyvatelstva
Forma studia: Prezenční
Téma práce: Ochrana obyvatelstva České republiky před teroristickými útoky

Zásady pro vypracování

1. Charakterizujte právní rámec ochrany před teroristickými útoky.
2. Popište možnosti zabezpečení před teroristickými útoky.
3. Proveďte výzkum formou dotazníkového šetření ohledně ochrany obyvatelstva v případě teroristického útoku.
4. Na základě zjištěných údajů a statistik terorismu vytvořte zásady pro chování obyvatelstva a doporučení de lege ferenda ke zvýšení ochrany obyvatelstva před teroristickými útoky.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. DRAŠTÍK, Antonín a kolektiv. *Trestní zákoník. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-790-4.
 2. JELÍNEK, Jiří a kolektiv. *Terorismus – základní otázky trestního práva a kriminologie*. Praha: Leges, 2017. ISBN 978-80-7502-256-1.
 3. *Terrorism – number of fatalities worldwide 2006-2019*. *statista.com [online] 2021*. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/202871/number-of-fatalities-by-terrorist-attacks-worldwide/>
- ​Další odborná literatura dle doporučení vedoucí práce.

Vedoucí bakalářské práce: **JUDr. Radomíra Veselá, PhD. LL.M.**
Ústav environmentální bezpečnosti

Datum zadání bakalářské práce: **1. prosince 2021**

Termín odevzdání bakalářské práce: **13. května 2022**

L.S.

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

V Uherském Hradišti dne 1. prosince 2021

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považuji se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 12.5.2022

Jméno a příjmení studenta: Šárka Červinková

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá terorismem a ochranou měkkých cílů před teroristickými útoky. Práce je rozdělena do dvou částí. V teoretické části je popsán terorismus, jeho dělení, teroristický útok a teroristické skupiny. Dále charakteristika měkkých cílů a jejich možnosti zabezpečení. V závěru teoretické části jsou popsány právní normy, dokumenty a organizace bojující proti terorismu a zajišťující ochranu před terorismem. V praktické části jsou analyzovány výsledky dotazníkového šetření, které bylo zaměřeno na bezpečnost a vnímání terorismu v České republice, dále pak na informovanost obyvatelstva ČR v případě teroristického útoku na měkký cíl.

Klíčová slova: bezpečnost, měkké cíle, ochrana obyvatelstva, terorismus

ABSTRACT

The bachelor thesis deals with terrorism and the protection of soft targets against terrorist attack. The thesis is divided into two parts. The theoretical part describes terrorism, its division, terrorist attack and terrorist groups. Then the characteristics of soft targets and their security options. The theoretical part concludes with a description of legal norms, documents and organizations fighting terrorism and providing protection against terrorism. The practical part analyses the results of the questionnaire survey, which focused on security and perception of terrorism in the Czech Republic, as well as the awareness of the Czech population in the event of a terrorist attack on a soft target.

Keywords: population protection, safety, soft targets, terrorism

Ráda bych poděkovala paní JUDr. Radomíře Veselé za odborné vedení bakalářské práce, za cenné rady, informace, ochotu a konzultace.

Děkuji také mé rodině za podporu během studia a při psaní bakalářské práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 TERORISMUS	11
1.1 TYPOLOGIE TERORISMU.....	11
1.2 TERORISTICKÁ HROZBA.....	12
1.3 TERORISTICKÝ ČIN A TERORISTICKÉ SKUPINY	14
1.4 TERORISMUS V ČESKÉ REPUBLICE.....	15
1.5 STUPNĚ OHROŽENÍ TERORISMEM	16
2 MĚKKÉ CÍLE	18
2.1 VZTAH OCHRANY MĚKKÝCH CÍLŮ A SYSTÉMU OCHRANY VEŘEJNÉHO POŘÁDKU A BEZPEČNOSTI A SYSTÉMU KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ V ČESKÉ REPUBLICE.....	20
2.2 OHROŽENÍ MĚKKÝCH CÍLŮ TERORISMEM.....	20
2.3 BEZPEČNOSTNÍ PRVKY MĚKKÝCH CÍLŮ	20
2.3.1 Fyzická bezpečnost	21
2.3.2 Elektronické prvky	21
2.3.3 Mechanické prvky	23
3 PRÁVNÍ RÁMEC OCHRANY PŘED TERORISTICKÝMI ÚTOKY.....	24
3.1 EVROPSKÉ PROTITERORISTICKÉ DOKUMENTY A AGENTURY	24
3.1.1 Strategie Evropské unie pro boj proti terorismu	24
3.1.2 Globální protiteroristické fórum (GCTF).....	24
3.1.3 Europol.....	24
3.1.4 Eurojust	25
3.2 ČESKÉ DOKUMENTY A ORGANIZACE.....	26
3.2.1 Strategie České republiky pro boj proti terorismu od roku 2013.....	26
3.2.2 Národní kontaktní bod pro terorismus	27
3.2.3 Bezpečnostní informační služba	27
3.2.4 Terorismus v trestním právu	28
3.2.5 Koncepce ochrany měkkých cílů pro roky 2017-2020	28
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	29
4 DESIGN A METODIKA VÝZKUMU	30
4.1 CÍL DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ	30
4.2 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMNÉHO VZORKU	30
4.3 REALIZACE DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ.....	31
4.4 METODIKA – DOTAZNÍK	31
5 INTERPRETACE A ANALÝZA DAT DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ.....	32
5.1 SOCIODEMOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA RESPONDENTŮ	32

5.2	VNÍMÁNÍ BEZPEČNOSTI A TERORISTICKÝCH HROZEB OBYVATELSTVA ČR	35
6	NÁVRH DOPORUČENÍ PRO CHOVÁNÍ OBYVATELSTVA PŘI TERORISTICKÉM ÚTOKU	44
	ZÁVĚR	46
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	47
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	50
	SEZNAM TABULEK.....	51
	SEZNAM GRAFŮ	52
	SEZNAM PŘÍLOH.....	53

ÚVOD

Ochrana člověka, jeho života a zdraví by měla být v právním a demokratickém státě jedním z prioritních cílů státní politiky. V souvislosti s tím, sehrává při mimořádných událostech či krizových situacích významnou úlohu ochrana obyvatelstva. Ta má za úkol v případě vzniku mimořádné události plnit úkoly civilní ochrany, a to varování, evakuaci, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva. Pojem ochrana obyvatelstva prošel genezí od roku 1935 až do současnosti. První byla civilní protiletectká ochrana, druhá civilní obrana, třetí civilní ochrana a poslední změnou byla ochrana obyvatelstva v roce 2001. Současné řešení terminologie je v souladu s Konceptí ochrany obyvatelstva do roku 2025 s výhledem do roku 2030.

Kvůli současné situaci na Ukrajině do Evropy migruje velké množství uprchlíků. S migrací jsou spojené i bezpečnostní aspekty. Hrozbu mohou představovat konkrétní imigranti nebo jejich početné skupiny. Tato hrozba může mít podobu terorismu, organizovaného zločinu, šíření infekční nákazy či snížené ochoty k integraci. Pojem terorismus je používán již od 18. století, kde byl prvně použit během Francouzské revoluce. Moderní terorismus se zrodil v Rusku na začátku 20. století. Dnešní definice slova terorismus pochází z období vojenských akcí v Palestině v polovině 20. století. Terorismus představuje velké nebezpečí pro obyvatele Evropy. Ačkoli na území České republiky neproběhl žádný útok, který by byl zařazen mezi teroristický, proběhly na našem území útoky, o kterých by se dalo říct, že se svou podstatou podobali teroristickým útokům.

Bakalářská práce je rozdělena na dvě části, a to na teoretickou část a praktickou část. Pro praktickou část byl proveden sběr dat formou sociologického výzkumu pomocí dotazníkového šetření. Na základě zjištěných údajů byly tvořeny zásady pro chování obyvatelstva a doporučení ke zvýšení ochrany obyvatelstva před teroristickými útoky.

Cílem bakalářské práce je zjistit úroveň informovanosti obyvatelstva České republiky v případě teroristického útoku. Výzkumné otázky:

- Cítí se obyvatelé ČR bezpečně ve své zemi?
- Jaká je aktuální informovanost obyvatel ČR o terorismu?
- Vědí obyvatelé ČR jak by se měli zachovat při teroristickém útoku?

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 TERORISMUS

K zásadním bezpečnostním výzvám dnešního světa patří organizovaný zločin, extremismus, šíření zbraní hromadného ničení, národnostní, náboženské a sociální konflikty, hospodářská a ekologická rizika, začleňování migrantů do většinové společnosti a také terorismus. Hrozba terorismu je stále velká. Typickým znakem je existence mezinárodních sítí nezávisle propojených skupin, které aniž by měli jednotné velení sdílejí ideologii, cíle a záměry k jejich realizaci, finanční zdroje a informace. Mohou bezprostředně ohrozit zdraví a životy lidí, ale i kritickou infrastrukturu. (Jelínek, 2019; ČESKO, 2013)

„Terorismus je propočítané použití násilí nebo hrozby násilím, obvykle zaměřené proti nezúčastněným osobám, s cílem vyvolat strach, jehož prostřednictvím jsou dosahovány politické, náboženské nebo ideologické cíle. Terorismus zahrnuje i kriminální zločiny, jež jsou ve své podstatě symbolické a jsou cestou k dosažení jiných cílů, než na které je kriminální čin zaměřen.“ (Definice pojmu terorismus, 2009)

Slovo terorismus pochází z latinského slova *terrere*, jež se překládá jako extrémní strach nebo úzkost, která pochází z neznámého a obtížně předvídatelného nebezpečí. Terorismus může probíhat na základě různých motivací, různými prostředky a zaměřovat se na různé cíle. (Filipec, 2017; Jelínek, 2017)

1.1 Typologie terorismu

Terorismus lze podle motivace teroristů rozdělit na:

1. Terorismus kriminální zahrnující teroristické akce realizované za účelem dosažení individuálních hmotných výhod,
2. Terorismus patologický, který zahrnuje teroristické akce uskutečněné primárně pro psychické sebeuspokojení,
3. Terorismus politický případně ideologický zahrnuje akce uskutečněné ze skupinových motivů bez vyhledávání přímých materiálních výhod. Lze dále rozdělit na:
 - ultralevicový terorismus,
 - ultrapravicový terorismus,
 - etnický terorismus, (Typologie terorismu, 2009)

- náboženský terorismus,
- enviromentální terorismus,
- vigilantistický terorismus (cílem je právo a pořádek, „černé brigády“),
- single-issue terorismus (bojuje proti specifickému problému, např. proti potratům nebo za práva zvířat).

Terorismus lze dále rozdělit podle rozsahu působnosti, a to na domácí a mezinárodní terorismus. Záleží na počtu zemí, ve kterých působí či získává prostředky a logistiku pro svou činnost. Terorismus má silnou vazbu i s jinými negativními jevy, např. obchodování s drogami nebo se zbraněmi. (Typologie terorismu, 2009)

1.2 Teroristická hrozba

Teroristické hrozby je možné rozdělit do několika oblastí podle různých hledisek.

Teroristická hrozba z hlediska původce

a) Islámský radikalismus

Je nejvíce spojován s teroristickou hrozbou v dnešní Evropě. Nedávné útoky, které si získaly obrovskou pozornost veřejnosti, byly provedeny těmi, kdo propagují radikální islámskou ideologii nebo jsou přímo napojeni na mezinárodní teroristické skupiny, jako je Islámský stát.

b) Politický extremismus, ostatní teroristické skupiny

Česká republika má dlouhodobou zkušenost jak s pravicovým, tak i s levicovým extremismem. V České republice existuje řada skupin, o kterých je možné říci, že jsou extremistické, z nichž některé mají mezinárodní vazby. Někdy se i členové takových skupin dopouštějí násilné trestné činnosti.

c) Teroristé jednající samostatně

Přestože se Česká republika (dále jen ČR) nestala terčem teroristického útoku, v minulosti došlo minimálně ke dvěma případům útoku samostatně jednajících aktivních útočníků s fatálními následky. Jedná se o střelbu v restauraci v Uherském Brodě v únoru 2015 a střelbu v nemocnici v Ostravě 2019. (ČESKO, 2016a)

d) Zahraniční bojovníci

Zahraniční bojovníci jsou cizinci zapojení do různých ozbrojených konfliktů. Avšak poslední dobou je tento pojem skloňován především ve spojitosti s ozbrojenými konflikty v Sýrii a Iráku.

Teroristická hrozba z hlediska cíle útokua) Útok na kritickou infrastrukturu (dále jen KI)

Jedním ze zásadních úkolů každé země je ochrana vlastní KI. Do této oblasti spadá i problematika kyberterorismu.

b) Útok na měkké cíle

Místa s vysokou koncentrací osob a nízkou mírou zabezpečení proti násilným útokům, se označují jako měkké cíle.

c) Zvlášť ohrožené objekty a osoby

Objekty, které mají pro určitou teroristickou skupinu nebo jednotlivce značnou symbolickou hodnotu se pravděpodobně mohou stát cílem útoku. Můžeme sem zařadit například náboženské budovy, budovy časopisů a médií.

d) Ohrožení českých občanů či objektů v zahraničí

Nebezpečné jsou hlavně únosy občanů ČR, k nimž už v minulosti opakovaně došlo, a to v oblasti Iráku, Pákistánu, Libanonu a Libye.

Teroristická hrozba z hlediska nástrojů terorismua) Zneužití zbraní hromadného ničení (dále jen ZHN), konvenčních zbraní, výbušnin a položek dvojího užití

Použití ZHN pro teroristické záměry je často projednávanou otázkou. Použití chemických, biologických a jaderných zbraní může být finančně i organizačně náročné, protože vyžaduje odbornou znalost.

b) Financování terorismu a ostatní podpůrné aktivity

Nečinnost či nedůslednost České republiky by mohla nechtěně zvýšit teroristickou hrozbu v jiných zemích. Teroristé mohou užívat Českou republiku k získání nebo k převádění financí a české území může být využíváno jako tranzitní bod k přemístění osob spojených s teroristickými skupinami. (ČESKO, 2016a)

ČR může být také chápána jako bezpečné místo pro ukrytí před bezpečnostními složkami ostatních zemí nebo pro přípravu teroristických útoků. (ČESKO, 2016a)

1.3 Teroristický čin a teroristické skupiny

Teroristický čin

Dokument Rady EU nazvaný „Společný postoj Rady EU pro užití zvláštních opatření pro boj s terorismem“ z roku 2001 zveřejnil definici teroristického skutku. Teroristickým činem se rozumí soubor vyjmenovaných činů, které mohou závažně ohrozit fungování určitého státu či mezinárodní organizace. Podle vnitrostátního práva jde o skutky spáchané s úmyslem:

- vážně zastrašit obyvatelstvo,
- protiprávně přimět vládu či mezinárodní organizace, aby konala nebo nekonala určité kroky,
- vážně rozvrátit či zničit základní politické, hospodářské, ústavní či sociální uspořádání státu či mezinárodní organizace, a to:
 - útoky ohrožujícími lidské životy s pravděpodobným následkem smrti,
 - útoky na psychiku osob,
 - únosy a braní rukojmí,
 - zmocnění se letadel, lodí či jiných prostředků veřejné nebo nákladní dopravy,
 - výrobou, držením, získáváním, přepravou, dodáváním či užíváním zbraní či výbušnin jaderných, chemických či biologických, i jejich výzkum a vývoj,
 - vypouštěním těchto nebezpečných látek, zakládání požárů, zapříčinění povodní či výbuchů, jejichž následkem je ohrožení lidských životů,
 - narušením či přerušením dodávek vody, elektrické energie nebo jiného základního zdroje, které také může ohrozit lidské životy,
 - výhružkami provedení některého z výše uvedených skutků,
 - vedením teroristické skupiny,
 - účastí v teroristické skupině. (EU, 2001; Definice pojmu terorismus, 2009)

Teroristická organizace je strukturovaná skupina, která se skládá ze dvou a více osob, zřízená pro delší časové období a v rozsahu dělby práce uskutečňuje kroky nutné k vykonání teroristických skutků. Nejde tedy o jednorázové nebo náhodné sdružení. Při dosahování svých politických či společenských cílů používají sílu a násilí proti skupinám obyvatel nebo vládám. Teroristické organizace se obecně dělí do dvou skupin. A to na nábožensky motivované a nábožensky nemotivované skupiny. Při tomto dělení nejde o opravdové motivy, ale o motivace, které tyto organizace propagují. (Berka, 2017; Definice pojmu terorismu, 2009)

Rada EU zveřejňuje v Rozhodnutí rady 2021/142 seznam osob (teroristů) a skupin na něž se vztahují zvláštní opatření k boji proti terorismu. V seznamu je uvedeno 14 osob a 21 skupin. (EU, 2021)

1.4 Terorismus v České republice

Česká republika dlouhodobě patří k relativně bezpečným zemím, což vyplývá z celkem homogenní společnosti, která není významněji etnicky, politicky či nábožensky rozdělena. Nicméně se ČR aktivně zapojuje do vojenských misí v cizině a její členství v NATO může stáhnout pozornost zahraničních radikálů. Ačkoli terorismus v ČR nenabývá intenzity útoků, které se staly v jiných městech Evropy, bylo by chybné předpokládat, že je ČR z teroristických činností naprosto vyloučena. (Filipec, 2017)

Rizika terorismu v České republice

Terorismus má dva ideální typy původu, a to jednak vznik terorismu na území státu s působením specifických domácích faktorů, anebo terorismus, který má kořeny v zahraničí. Domácí terorismus může být ovlivněn zahraničními faktory, jako je například nesouhlas s politikou jiných států nebo příchod imigrantů do Evropy. A zahraniční terorismus může být ovlivněn faktory domácími, to může být vztah zahraničních teroristů k ČR. V obou případech však důležitou roli hraje radikalismus.

Rizika terorismu domácího původu lze analyzovat na třech různých úrovních, a to na společenské, skupinové a individuální, přičemž všechny tři spolu úzce souvisí. Společenská úroveň tvoří prostředí, které může do značné míry ovlivnit chování a postavení jednotlivců a fungování skupin. (Filipec, 2017)

Skupinová úroveň tvoří nezbytnou spojnicí mezi společenskou úrovní a úrovní individuální, avšak některé skupiny vystupují autonomně a do chodu společnosti nemusí téměř vůbec zasahovat. V neposlední řadě zde máme individuální úroveň, která se týká každého z nás.

V konečném důsledku jsou to lidé, kteří působí na své blízké okolí, určují dynamiku skupin a vytvářejí společnost. ČR se transformovala ze státu podporujícího terorismus do státu aktivně bojujícího proti terorismu, který je plně zapojen do mezinárodních operací. (Filipec, 2017)

Boj proti terorismu v České republice

Mezi hlavní principy pro boj proti terorismu v ČR patří soulad boje s terorismem s Bezpečnostní strategií ČR a dalšími klíčovými dokumenty, respektování principů demokracie a ochrany lidských práv, prohlubování zapojení ČR do mezinárodních aktivit a budování důvěry mezi stejně smýšlejícími zahraničními partnery. Dále sem patří cvičení schopností čelit hrozbě terorismu, vzdělávání, aktivní přístup při prevenci hrozeb, informování veřejnosti v účelném a přiměřeném rozsahu a maximální pomoc, podpora a ochrana subjektů, které poskytnou informace o připravovaných teroristických akcích. (ČESKO, 2013)

1.5 Stupně ohrožení terorismem

V ČR jsou vymezeny 4 stupně ohrožení terorismem. Základní neboli nulový stav se samostatně nevyhlašuje a nemá ani žádné grafické znázornění. Naopak další tři stupně jsou znázorněny černě ohraničeným trojúhelníkem a různě barevnou výplní. První stupeň je vyplněn žlutou barvou, druhý stupeň oranžovou a třetí červenou barvou.

- Základní/nulový stav – V ČR neexistuje žádná konkrétní ani obecná hrozba teroristických ani podobných útoků. Jedná se o ideální stav.
- První stupeň – Upozorňuje na obecnou hrozbu terorismu způsobenou situací v zahraničí nebo mezinárodními aktivitami v ČR, současně se však neví o žádné konkrétní hrozbě teroristických aktivit v ČR. Je zapotřebí zvýšené bdělosti.
- Druhý stupeň – Poukazuje na existenci zvětšené možnosti ohrožení terorismem, a současně nelze predikovat bližší okolnosti hrozby. (Stupně ohrožení terorismem, 2021)

- Třetí stupeň – Prosazuje vysokou úroveň bdělosti a pohotovosti v případě, kdy je teroristický útok na cíl v ČR předpokládán s vysokou pravděpodobností nebo se již uskutečnil. (Stupně ohrožení terorismem, 2021)

2 MĚKKÉ CÍLE

Termínem měkké cíle se označují místa se značnou koncentrací lidí a malou mírou zabezpečení proti násilným útokům. Z tohoto důvodu jsou tato místa vybírána jako cíl násilných útoků, především teroristických útoků. Konkrétně se jedná o otevřená prostranství a uzavřená místa, která jsou volně přístupná veřejnosti a vzhledem k velké koncentraci osob, které se zde pohybují, mohou být tato místa označena za příhodný cíl agresorů nebo teroristů. Ochrana měkkých cílů se zakládá na ochraně osob, kteří jsou zrovna cílem konaného násilného útoku. Napadením měkkých cílů lze snadno způsobit velké ztráty na zdraví a životech a tím též upoutat neobvyklou mediální a veřejnou pozornost, a tím vším negativně ovlivnit psychiku populace. Z tohoto důvodu jsou měkké cíle terčem teroristických útoků. (ČESKO, 2016b; ČESKO, 2017)

Mezi měkké cíle můžeme obecně zahrnout např.:

- školská zařízení, koleje, menzy, knihovny,
- náboženské památky a místa určená k uctívání,
- nákupní centra, tržiště a obchodní komplexy,
- kina, divadla, koncertní sály, zábavní centra,
- politická shromáždění, průvody, demonstrace, poutě,
- bary, kluby, diskotéky, restaurace a hotely,
- parky a náměstí, veřejné instituce,
- turistické památky a zajímavosti, muzea, galerie,
- sportovní haly a stadióny,
- významné dopravní uzly, vlaková a autobusová nádraží, letištní terminály,
- nemocnice, polikliniky a další zdravotnická zařízení,
- kulturní, sportovní, náboženské a další akce,
- komunitní centra a jiná symbolicky významná místa nebo akce. (ČESKO, 2016b; ČESKO, 2017)

Mezi kritéria, která mohou zvětšovat atraktivnost měkkého cíle pro útočníky patří:

- otevřenost pro veřejnost,
- přítomnost a kvalita bezpečnostního personálu,
- množství a koncentrace osob,
- přítomnost Policie ČR nebo městské policie,
- přítomnost médií,
- symboličnost cíle.

Měkké cíle můžeme dělit podle zdroje nebezpečí, a to na měkké cíle ohrožené osamoceným aktivním útočníkem, ohrožené teroristickou skupinou nebo ohrožené jinou specifickou skupinou, např. organizovaný zločin.

Dále lze měkké cíle rozdělit na trvalé a dočasné. Trvalé měkké cíle můžeme rozdělit na venkovní prostory (tržiště, stadiony) a vnitřní prostory (divadla, nákupní centra a nemocnice). Dočasné měkké cíle zahrnují převážně venkovní akce a shromáždění, konané buď na veřejném či soukromém pozemku a můžeme je dělit na dočasné placené akce (festivaly, koncerty) a dočasné akce s volným vstupem (demonstrace, trhy, maratony). (ČESKO, 2017)

K některým typům měkkých cílů:

Školská zařízení

Útoky ve školách jsou vnímány coby jedny z nejhorších, kvůli výskytu dětí a jejich mimořádné zranitelnosti a také kvůli jejich hodnotě, kterou představují pro společnost jako celek. Události z minulosti upozorňují na potenciální teroristické útoky, ale i na útoky, které jsou organizované samotnými studenty. Z tohoto důvodu je u nich potřebný zvláštní bezpečnostní přístup.

Obchodní centra

Jedná se o klasického představitele měkkých cílů, především kvůli neobvykle vysoké návštěvnosti a nízké míře zabezpečení obchodních center. V historii došlo k řadě tragických útoků na obchodní centra. K nejznámějším patří teroristické útoky za použití výbušnin a braní rukojmí. Například mezi roky 1998 a 2005 bylo na obchodní centra celosvětově realizováno přes 60 teroristických útoků. (ČESKO, 2016b)

Hotely

Shromažďují velké množství osob. Hrozba útoku se zvyšuje v případě bezpečnostně rizikové konference nebo jiné akce. Pro útočníky může být i zásadní vlastnictví hotelu či etnické složení hostů.

Sportovní a kulturní akce

Zařizování bezpečnostních opatření pro větší společenské nebo sportovní akce jsou běžnou součástí příprav akcí. Mnohdy tuto organizaci zajišťuje základní pořadatelská služba, která klade důraz na separaci vyhrazených oblastí a dodržování organizačních pravidel. Nicméně některé akce potřebují pečlivější bezpečnostní přípravu vzhledem k jejich povaze. Jedná se především o početnější akce, akce mediálně zajímavé, konané v rizikových lokalitách, v rizikový čas. (ČESKO, 2016b)

2.1 Vztah ochrany měkkých cílů a systému ochrany veřejného pořádku a bezpečnosti a systému krizového řízení v České republice

Správci či majitelé měkkých cílů mohou dobrovolně přijímat bezpečnostní opatření k ochraně měkkých cílů. Účelem těchto opatření je společně doplnit systém ochrany veřejného pořádku, ochrany obyvatelstva a bezpečnosti stanovený státem prostřednictvím právních předpisů. (ČESKO, 2016b)

2.2 Ohrožení měkkých cílů terorismem

Od jednotlivců i skupin čelí měkké cíle rozsáhlému spektru hrozeb rozdílného typu s odlišnou motivací. Pro vytvoření účinné metodiky zabezpečení je nezbytné s hrozbami pracovat permanentně a na základě znalosti postupu útočníků sestavit bezpečnostní opatření. Současným trendem teroristických útoků je cílení na méně zabezpečená veřejná prostranství, kde symbolické vazby na konkrétní náboženství či národnost hrají stále menší roli. Tím se do popředí dostává otázka ochrany měkkých cílů jako bezpečnostní disciplíny. (ČESKO, 2016b)

2.3 Bezpečnostní prvky měkkých cílů

Mezi bezpečnostní prvky řadíme fyzickou bezpečnost, elektronické a mechanické prvky. K zajištění bezpečnosti měkkých cílů je nutno tyto bezpečnostní prvky příhodně kombinovat. Praktičnost, kompatibilita a vztah s dalšími prvky systému hraje hlavní roli při volbě bezpečnostního prvku. (ČESKO, 2016b)

2.3.1 Fyzická bezpečnost

Fyzickou bezpečnost zajišťují bezpečnostní pracovníci. Náplní jejich práce může být pochůzková činnost, kontrola vstupu či obsluha velínů a bezpečnostních technologií v něm. Nejúčinnějším bezpečnostním prostředkem je kvalitně vycvičená fyzická ostraha. Ta má za úkol odstrašení, včasnou detekci, okamžitou reakci a mírnění dopadů. Bezpečnostní pracovníci jsou buď zaměstnanci dané instituce nebo soukromé bezpečnostní služby se kterou má daná instituce smlouvu. Komunikace je primárním prostředkem ostrahy, a proto by výcvikové plány ostrahy měly obsahovat mimo jiné i kurs asertivity a krizovou komunikaci.

Za ostatní personál považujeme pracovníky instituce, kteří se mohou podílet na bezpečnosti, avšak bezpečnost nepatří do jejich hlavní náplně práce. Mezi ostatní personál můžeme zahrnout vrátné, školníky, učitelé, pořadatelé akcí, pedagogický dozor, uvaděče, dobrovolníky či pracovníky úklidu. (ČESKO, 2016b)

2.3.2 Elektronické prvky

Kamerový systém

Slouží k monitoringu osob a vnějších i vnitřních prostorů. Může být stále obsluhován bezpečnostním personálem nebo může sloužit jen jako záznamové zařízení. Při nedostatku kamer pro pokrytí všech prostorů, je vhodné kamerami pokrýt všechny vstupy do objektu. Spousta kamerových systémů disponuje prospěšnými analytickými funkcemi, jako je např. vyhodnocení podoby či rozpoznání podezřelé aktivity.

Poplachové zabezpečovací a tísňové systémy

Jejich úlohou je odhalování vstupu nepovolaných osob a násilného narušení perimetru objektu. Tyto systémy nabízejí celou řadu možností použití a dělí se na perimetrické, plášťové, prostorové a předmětové.

Dohledové a poplachové přijímací centrum (DPPC)

Vykonává nepřetržitý dohled, kontrolu a sběr dat nad střeženými objekty. Na DPPC lze připojit např. poplachové zabezpečovací a tísňové systémy, elektrické požární signalizace, přístupové a kamerové systémy a autoalarmy. DPPC může sledovat např. stav daného bezpečnostního systému, poplachové události a stavy detektorů. (Dohledové a poplachové přijímací centrum, ©2015; ČESKO, 2016b)

Vnitřní rozhlas

Nástroj komunikace pro případ krizové situace. Doporučuje se nastavit dva typy poplachového hlášení. A to pro evakuaci z objektů, kdy je potřeba se evakuovat ven, a pro uzavření se v místnosti.

Rentgen

Používá se při kontrolách zavazadel, ve kterých může odhalit výbušniny, zbraně a bomby. Aby kontrola rentgenem byla účinná, je nutné mít řádně proškolenou obsluhu. Kontroly rentgenem a detektorem kovů se provádí společně.

Detektor kovů

Zařízení ke kontrole osob vstupujících do objektu a k detekci kovových prvků, především kovových zbraní a částí výbušnin. Detektory kovů jsou buď ruční, nebo rámové.

Detektor výbušnin (sniffer)

Sniffer je jeden z nejnovějších a sofistikovanějších zařízení v oblasti bezpečnosti. Je poměrně jednoduchý na obsluhu, ale náročný na servis. Snifery mají výhodu většího množství výbušnin, které jsou schopny odhalit, narozdíl od služebních psů vycvičených na vyhledávání výbušnin. Používají se hlavně u vstupních kontrol, a to při náhodné kontrole zavazadel nebo u detekce podezřelé věci či vozidla.

Přístupové a docházkové systémy

Jsou určeny k evidenčním účelům, ale také ke znesnadnění vstupu neoprávněné osoby do objektu. Vstupy přes karty, čipy a biometrická detekční zařízení jsou účinné proti běžné kriminalitě, avšak neúčinné proti aktivnímu útočníkovi.

Čtečky dokladů

Při vstupní kontrole se používají k prověření pravosti dokladů totožnosti. Je nezbytné mít řádně proškolený personál.

Systémy šíření varování

Mezi tyto systémy patří mobilní aplikace a sms brány, které jsou významnou složkou včasného upozornění osob v daném místě nebo instituci. (ČESKO, 2016b)

Osvětlení

Osvětlení na fotočidla slouží k odstrašení, zvláště pak, jeli světlo sepnuto pohybovým čidlem. Je nedoceňovaným prvkem zabezpečení a jeho výhodou jsou minimální náklady. (ČESKO, 2016b)

2.3.3 Mechanické prvky

Bezpečnostní dveře

Jsou určeny ke zmenšení možnosti násilného vniknutí a ke zvýšení celkové ochrany objektu. Odolají například výbuchu, střelbě či násilné snaze o vstup. Jsou účinným prostředkem ke kontrole vstupu, a to zejména v kombinaci s přístupovými a docházkovými systémy. Ideální je, když jsou bezpečnostní dveře zahrnuté v projektu stavby a jsou zapuštěné do stěn. Pokud tak není, ztrácejí bezpečnostní dveře odolnost proti výbuchu.

Bezpečnostní okna

Odolají výbuchu, střelbě či hození předmětu a jsou účinným prvkem ochrany objektu. Okna ztrácejí na odolnosti v případě, že rámy oknem nejsou pevně ukotveny do stěn. I tak se dá okno ochránit vůči různým druhům útoku, a to těžkými závěsy.

Ploty

Brání vstupu na pozemek neoprávněným osobám. Jedná se o účinný nástroj pro zabezpečení oblasti, a to hlavně ve spojení s prvky poplachového zabezpečovacího a tísňového systému a prvky kamerového systému.

Turnikety

Využívají se pro kontrolu osob při vstupu a východu. Tato kontrola minimalizuje možnost průchodu neoprávněným osobám. Je důležité, aby při pokusu o násilné překonání turniketu byla informována obsluha.

Sloupky, betonové bloky

A další mechanické zábrany se používají proti nezákonnému parkování či proti najíždění vozidel do lidí nebo vozidel s výbušninami. Aby nedocházelo k jejich objetí či uražení je podstatný jejich materiál, vzájemná vzdálenost a ukotvení. (ČESKO, 2016b)

3 PŘÁVNÍ RÁMEC OCHRANY PŘED TERORISTICKÝMI ÚTOKY

V této kapitole jsou uvedeny a rozepsány dokumenty a organizace, jak České republiky, tak Evropské unie, které bojují proti terorismu.

3.1 Evropské protiteroristické dokumenty a agentury

V následujících podkapitolách je rozepsána Strategie Evropské unie (dále jen EU) pro boj proti terorismu, Europol a Eurojust.

3.1.1 Strategie Evropské unie pro boj proti terorismu

Strategie EU pro boj proti terorismu je strategický dokument, který byl schválen Radou EU 30. listopadu 2005 v Bruselu. Strategie má závazek celosvětově bojovat proti terorismu, dodržovat lidská práva a učinit Evropu bezpečnější, umožnit jejím občanům žít v prostoru svobody, bezpečnosti a práva. Pro účinný boj proti terorismu se strategie zaměřuje na čtyři oblasti činnosti, a to předcházet, chránit, pronásledovat a reagovat. Napříč těmito pilíři strategie uznává význam spolupráce s třetími zeměmi a mezinárodními institucemi. (Evropská unie, 2005)

3.1.2 Globální protiteroristické fórum (GCTF)

Globální protiteroristické fórum je neformální, apolitická, multilaterální protiteroristická platforma. Kromě závazku 30 zakládajících členů GCTF fórum vítá cenné příspěvky i zemí, které nejsou členy GCTF. Platforma GCTF byla spuštěna v roce 2011. Jejím posláním je omezit nábor teroristů a zvyšovat civilní schopnosti zemí pro řešení teroristických hrozeb v rámci jejich hranic a regionů. Ústředním bodem zastřešujícího poslání fóra je podpora strategického dlouhodobého přístupu k prevenci a boji proti terorismu a násilným extremistickým ideologiím, které jsou jeho základem. GCTF vyvíjí nezávazné osvědčené postupy a nástroje pro tvůrce politik a odborníky z praxe k posílení civilních schopností boje proti terorismu, národních strategií, akčních plánů a školicích modulů. Hlavním cílem fóra je podporovat a urychlovat provádění Globální protiteroristické strategie Organizace spojených národů. (GCTF, ©2022)

3.1.3 Europol

Europol neboli Evropský policejní úřad je agenturou EU působící v oboru prosazování práva, jejímž hlavním cílem je pomáhat při vytváření bezpečnější Evropy ve prospěch všech občanů EU. (About Europol, ©2022)

Europol se stal plnohodnotnou agenturou EU 1. ledna 2010 a v roce 2017 se stal oficiálně Agenturou Evropské unie pro prosazování práva poté, co vstoupilo v platnost nové nařízení. Toto nařízení posiluje úlohu Europolu při podpoře spolupráce mezi orgány činnými v trestním řízení v EU. Rozsáhlé zločinecké a teroristické sítě představují významnou hrozbu pro vnitřní bezpečnost EU a pro bezpečnost a živobytí jejich obyvatel. Největší bezpečnostní hrozby představují terorismus, mezinárodní obchod s drogami a praní peněz, organizované podvody, padělání eur a převaděčství osob. Sítě stojící za zločiny v každé z těchto oblastí se rychle chopí nových příležitostí a jsou odolné vůči tradičním opatřením pro vymáhání práva.

Europol má sídlo v Haagu a pomáhá 27 členským státům Evropské unie v boji proti závažné mezinárodní trestné činnosti a terorismu. Spolupracuje rovněž s mezinárodními organizacemi a s mnoha partnerskými zeměmi mimo EU. Europol poskytuje podporu orgánům činným v trestním řízení v celé EU v oblasti potírání trestné činnosti ve všech jejich pověřených oblastech. Provozní činnosti se zaměřují na obchodování s lidmi, kyberkriminalitu, pašování cigaret, padělání eur, podvody s DPH, nezákonné drogy, terorismus a další. (About Europol, ©2022)

3.1.4 Eurojust

Eurojust je Agentura EU pro spolupráci v oblasti trestní justice, která koordinuje vyšetřování závažné přeshraniční trestné činnosti v Evropě i mimo ni. Eurojust poskytuje praktickou podporu vnitrostátním orgánům, a to podporou výměny informací, rozvojem strategií pro žaloby, usnadněním používání nástrojů justiční spolupráce a prováděním společných akcí. Eurojust ve spolupráci s členskými státy a mezinárodními partnery dělá z Evropy bezpečnější místo pro všechny své partnery.

Eurojust sídlí v nizozemském Haagu, kde vnitrostátní soudní orgány úzce spolupracují v boji proti závažné organizované přeshraniční trestné činnosti. Úlohou Eurojustu je pomoci učinit Evropu bezpečnějším místem koordinací práce vnitrostátních orgánů, z členských států EU i třetích zemí, při vyšetřování a stíhání nadnárodní trestné činnosti. Eurojust vytvořil soudržnou mezinárodní síť, která umožňuje státním zástupcům v celé EU přístup do více než 50 jurisdikcí po celém světě. Eurojust spolupracuje s vnitrostátními orgány v boji proti široké škále závažných a složitých přeshraničních trestných činů zahrnující dvě a více zemí. Případy předložené Eurojustu často zahrnují více než jeden druh trestného činu. (About Eurojust, ©2022)

Mezi prioritní typy trestné činnosti patří terorismus, kyberkriminalita, obchodování s lidmi, obchod s drogami, zločiny proti finančním zájmům EU, pašování migrantů, enviromentální kriminalita, praní špinavých peněz a podvody. (About Eurojust, ©2022)

3.2 České dokumenty a organizace

Následující podkapitoly se věnují Strategii ČR pro boj proti terorismu od roku 2013, Národnímu kontaktnímu bodu pro terorismus, Bezpečnostní informační službě, terorismu v trestním právu a ochranou měkkých cílů.

3.2.1 Strategie České republiky pro boj proti terorismu od roku 2013

Tato strategie vychází ze Strategie boje proti terorismu pro léta 2010-2012 a z principů Bezpečnostní strategie ČR. Cílem strategie je seznámení čtenářů se zásadními principy boje proti terorismu v ČR, nastínit jednotlivá odvětví, kterých se boj proti terorismu týká a přiblížit slabá místa bezpečnostního systému ČR souvisejících s touto oblastí.

Strategie je rozdělena do pěti oblastí, které dohromady tvoří celistvý soubor, jehož účelem je zachytit problematiku terorismu ze všech stran.

Oblastmi, kterými se Strategie zabývá jsou:

1. Zlepšení komunikace a spolupráce mezi subjekty, zapojenými do boje proti terorismu a zkvalitňování podmínek pro výkon jejich činnosti,
2. Ochrana obyvatelstva, kritické infrastruktury a jiných cílů, potenciálně zranitelných teroristickým útokem,
3. Bezpečnostní výzkum, vzdělávání a informování veřejnosti ve vztahu ke konkrétním aspektům boje proti terorismu,
4. Prevence radikalizace ve společnosti a boj proti rekrutování do teroristických struktur,
5. Legislativní a mezinárodně-smluvní otázky.

První oblast klade důraz na sdílení informací a zkvalitnění součinnosti mezi subjekty zařazenými do boje proti terorismu a dále na oprávnění bezpečnostních složek, které jsou zapojené do boje proti terorismu. Druhá oblast se podrobněji věnuje ochraně obyvatelstva, kritické infrastruktury a dalšími potencionálními cíli teroristických útoků. Třetí oblast se zaměřuje na bezpečnostní výzkum a informování veřejnosti. (ČESKO, 2013)

Čtvrtá oblast zdůrazňuje potřebu státu efektivně a aktivně podporovat proces integrace příslušníků cizích kultur. V poslední části dokumentu je popsán český právní řád, podle kterého je teroristickým činem nejen provedení konkrétního útoku, ale i jakákoli logistická podpora teroristických aktivit, jako je jejich financování. (ČESKO, 2013)

3.2.2 Národní kontaktní bod pro terorismus

Národní kontaktní bod pro terorismus (dále jen „NKBT“) je specializované centrální komunikační, informační a analytické pracoviště Policie ČR. Zaobírá se shromažďováním, vyhodnocováním, analýzou a zpracováním informací od Policie ČR o teroristech a osobách podezřelých z napojení na teroristické organizace. NKBT je propojen s veškerými útvary Policie ČR a spolupracuje s ostatními bezpečnostními orgány v ČR i v zahraničí. NKBT vytváří metodiky prevence, odhalování a vyšetřování teroristických trestných činů pro potřeby odborné veřejnosti.

NKBT na základě získaných informací sleduje a vyhodnocuje hrozby terorismu proti zájmům ČR a podílí se na jejich prevenci a případné eliminaci. Hlavním přínosem je účinné, řízené a včasné zpracování dat o terorismu uvnitř policie, stejně jako možnost občanů ČR obracet se s eventuálními podněty bezprostředně na specializovaný útvar.

Mezi hlavní cíle a úkoly NKBT patří:

- shromažďovat a vyhodnocovat informace se vztahem k terorismu,
- předcházet a případně odstraňovat škodlivé následky teroristické trestné činnosti,
- působit pro domácí i zahraniční partnery jako centrální kontaktní bod v otázkách vzájemné spolupráce,
- být důvěryhodným a disktrétním kontaktním bodem pro občany ČR a umožnit jim spolupodílet se na prosazování práva a bezpečnosti,
- monitorovat a vyhodnocovat hrozby planoucí z terorismu. (NKBT, ©2022)

3.2.3 Bezpečnostní informační služba

Bezpečnostní informační služba (dále jen „BIS“) je zpravodajská kontrarozvědná instituce ČR. Fungování BIS upravuje zákon č. 154/1994 Sb., o bezpečnostní informační službě. BIS je bezpečnostním sborem, jehož příslušníci jsou ve služebním poměru a mají povolení držet a nosit služební zbraň. Použití zbraň mohou jen v případech krajní nouze a nutné obrany. (Kdo jsme, ©2022; Čím se zabýváme, ©2022)

Hlavní činností BIS je získávání, shromažďování a vyhodnocování informací ohledně:

- teroristických hrozeb,
- aktivit ohrožujících bezpečnost či důležité ekonomické zájmy státu,
- činnosti zahraničních zpravodajských služeb na území ČR,
- úmyslů nebo jednání ohrožující demokratické základy, svrchovanost a územní celistvost ČR,
- aktivit organizovaného zločinu,
- činnosti ohrožující utajované informace.

Získané informace jsou předávány prezidentovi republiky, vládě, státním a policejním orgánům. Dbá na dodržování lidských práv a svobod při své činnosti. (Kdo jsme, ©2022; Co děláme, ©2022)

3.2.4 Terorismus v trestním právu

Česká republika nemá samostatný zákon o terorismu, ale jeho problematika je zpracována v hlavě IX zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (dále jen TZ). V TZ byly popsány jenom trestné činy teroristický útok a teror a výše odnětí svobody za jejich spáchání. Po novele TZ zákonem č. 455/2016 Sb., kterým se mění TZ a další související zákony obsahuje TZ navíc definice pojmů teroristická skupina, teroristický trestný čin, účast na teroristické skupině, zvláštní ustanovení o účinné lítosti, beztrestnost agenta, financování terorismu, podpora a propagace terorismu a vyhrožování teroristickým trestným činem. U každého trestného činu je zmíněna výše odnětí svobody za daný spáchaný čin. (Adam Batuna Legal, 2017; Draštík et al., 2015; Jelínek, 2017)

3.2.5 Koncepce ochrany měkkých cílů pro roky 2017-2020

Tato koncepce má za cíl vytvořit fungující národní systém ochrany měkkých cílů. Tento systém má zajistit pružnou, komplexní a rychlou reakci na hrozby útoků na měkké cíle, které vyplývají ze situace jak v ČR, tak ze situace v zahraničí. S pomocí národního systému ochrany měkkých cílů dosáhnout stavu připravenosti měkkých cílů, na případné teroristické nebo obdobné útoky. Koncepce je rozdělena do sedmi kapitol, které obsahují principy a východiska ochrany měkkých cílů, charakteristiku měkkých cílů a příklady útoků na měkké cíle, současný stav ochrany měkkých cílů, přístup k ochraně měkkých cílů a návrhy opatření. (ČESKO, 2017)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 DESIGN A METODIKA VÝZKUMU

Pro výzkumné šetření byl zvolen kvantitativní design výzkumu. Sběr dat probíhal formou sociologického výzkumu pomocí dotazníkového šetření.

Sociologický výzkum

Sociologický výzkum se snaží charakterizovat, objasnit a předvídat sociální život osob, skupin a společností. Sociologický výzkum využívá dvě hlavní výzkumné strategie, a to kvantitativní výzkum a kvalitativní výzkum. (Metody sociologického výzkumu)

Kvantitativní výzkum

Používá se ke sběru dat s cílem popsat zkoumanou oblast. Výzkum musí obsahovat základní parametry populace, např. pohlaví, věk a vzdělání. Pracuje s velkým množstvím respondentů. Jde snadno zobecnit na celou populaci. Sběr dat může probíhat přes dotazník, standardizovaný rozhovor, přímé pozorování nebo obsahovou analýzu. (Metody sociologického výzkumu)

Dotazníkové šetření

Dotazníkové šetření je jedna z kvantitativních metod výzkumu sloužící ke sběru dat a je vhodné pro hromadné získávání informací. (Petrušek, 1993)

4.1 Cíl dotazníkového šetření

Cílem výzkumného šetření je získání dat o informovanosti obyvatelstva ČR o bezpečnosti a možných teroristických hrozbách, které by mohly ohrozit obyvatelstvo v ČR. Výzkumné šetření je zaměřeno na měkké cíle teroristických útoků. V případě zjištění nedostatečné informovanosti obyvatelstva o chování během teroristického útoku, vytvoření doporučení zásad chování pro obyvatele ČR při teroristickém útoku na měkký cíl.

1. Zmapovat informovanost obyvatelstva ČR o bezpečnosti a možných teroristických hrozbách v ČR.
2. Vytvořit doporučení zásad chování pro obyvatele ČR při teroristickém útoku.

4.2 Charakteristika výzkumného vzorku

Do výzkumného vzorku byli náhodným výběrem zařazeni obyvatelé České republiky. Výzkumný vzorek se skládal z respondentů všech věkových kategorií, tedy od respondentů do 18 let, až po respondenty nad 50 let. Dále se skládal z respondentů různých oborů činnosti.

Nejvíce respondentů, kteří se zúčastnili výzkumného šetření, má středoškolské vzdělání zakončené maturitou. Dotazníkového šetření se téměř ve stejném poměru zúčastnili obyvatelé vesnic, malých měst do 10 000 obyvatel, měst nad 10 000 obyvatel a měst nad 200 000 obyvatel. Dotazníkové šetření bylo zcela anonymní.

4.3 Realizace dotazníkového šetření

Nejprve byla provedena pilotáž (předvýzkum), a to zasláním dotazníku 10 respondentům v období od 27.3.2022 do 30.3.2022, aby potvrdily srozumitelnost otázek. Tito respondenti neměli žádné připomínky a jejich vyplněné dotazníky byly přidány k ostatním. Poté byl dotazník distribuován online formou přes internetovou síť. Sběr dat probíhal v období od 31.3.2022 do 17.4.2022.

4.4 Metodika – dotazník

Dotazník byl vytvořen pomocí internetové stránky survio.com. Přes tuto stránku byl dotazník distribuován a současně zaznamenával jednotlivé odpovědi respondentů.

Dotazník obsahuje celkem 13 položek a je rozdělen na dvě části, a to na sociodemografickou charakteristiku respondentů a na vnímání bezpečnosti a teroristických hrozeb z pohledu obyvatelstva ČR. Dotazník se skládá ze 7 uzavřených otázek, 5 otevřených otázek a z jedné otázky na seřazení.

5 INTERPRETACE A ANALÝZA DAT DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

Celkem bylo distribuováno 225 dotazníků, ze kterých bylo kompletně vyplněno 116. Návratnost dotazníku byla 51,6 %. Jednotlivé otázky jsou řazeny dle posloupnosti v dotazníkovém šetření. Pro přehledné zobrazení výsledků dotazníkového šetření jsou získaná data zobrazena pomocí tabulek a barevných grafů vytvořených v MS Excel. Tato data jsou uvedena v absolutní a relativní hodnotě, kde absolutní hodnota udává přesný počet odpovědí respondentů a relativní hodnota udává procentuální míru.

5.1 Sociodemografická charakteristika respondentů

Sociodemografická data respondentů byla získávána v první části dotazníku. Tato část se skládá z 5 otázek.

Otázka č. 1 – Jste;

Tabulka 1 – Pohlaví respondentů

Pohlaví	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Žena	70	60,3 %
Muž	46	39,7 %
Celkem	116	100 %

Dotazníkového šetření se účastnilo celkem 116 respondentů, z toho bylo 70 žen (60,3 %) a 46 mužů (39,7 %). Dotazníkového šetření se zúčastnilo více žen než mužů.

Otázka č. 2 – Váš věk;

Tabulka 2 – Věk respondentů

Věk	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Do 18	4	3,4 %
19-30	60	51,7 %
31-50	31	26,8 %
51 a více	21	18,1 %
Celkem	116	100 %

Ve věku do 18 let vyplnili dotazník 4 respondenti (3,4 %). Věková kategorie 19-30 let je zastoupena 60 respondenty (51,7 %), 31 respondentů (26,8 %) je zařazeno do kategorie 31-50 let a 21 respondentů (18,1 %) bylo v kategorii 51 a více let. Nejméně zastoupenou věkovou skupinou je skupina do 18 let a nejčastěji zastoupenou věkovou skupinou je věková skupina 19-30 let.

Otázka č. 3 – Vaše nejvyšší dosažené vzdělání;

Tabulka 3 – Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů

Vzdělání	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Základní	8	6,9 %
Středoškolské – výuční list	8	6,9 %
Středoškolské s maturitou	68	58,6 %
Vysokoškolské	32	27,6 %
Celkem	116	100 %

Základní vzdělání má 8 respondentů (6,9 %), středoškolské vzdělání s výučním listem má 8 respondentů (6,9 %), středoškolské vzdělání s maturitou má 68 respondentů (58,6 %) a vysokoškolské vzdělání má 32 respondentů (27,6 %). Nejvíce respondentů má středoškolské vzdělání s maturitou.

Otázka č. 4 – Vaše bydliště;

Tabulka 4 – Bydliště respondentů

Bydliště	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Vesnice	27	23,3 %
Malé město do 10 000 obyvatel	35	30,2 %
Město nad 10 000 obyvatel	30	25,8 %
Město nad 200 000 obyvatel	24	20,7 %
Celkem	116	100 %

Na vesnici bydlí 27 respondentů (23,3 %), 35 respondentů (30,2 %) bydlí v malém městě do 10 000 obyvatel, 30 respondentů (25,8 %) bydlí ve městě nad 10 000 obyvatel a 24 respondentů (20,7 %) bydlí ve městě nad 200 000 obyvatel. Nejvíce respondentů bydlí ve městě do 10 000 obyvatel.

Otázka č. 5 – Vaše povolání/studijní obor;

Tabulka 5 – Povolání/studijní obor

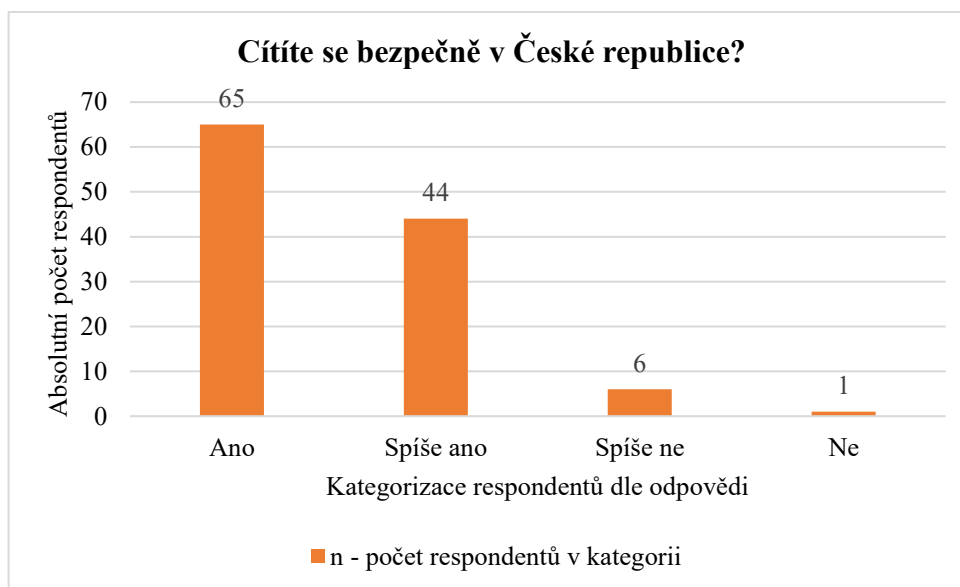
Povolání/studijní obor	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Ekonomie a podnikání	43	37,1 %
Sociální služby	15	13 %
Bezpečnostní složky	13	11,3 %
Pedagogická činnost	10	8,6 %
Zdravotnické služby	9	7,8 %
IT	5	4,3 %
Gastronomie/hotelnictví	4	3,4 %
Cestovní ruch	4	3,4 %
Student	4	3,4 %
Strojírenství	3	2,6 %
Právník/právní specializace	2	1,7 %
Jiné	4	3,4 %
Celkem	116	100 %

Dotazníkového šetření se zúčastnili respondenti různých oborů. 43 respondentů (37,1 %) z oboru ekonomie a podnikání, 15 respondentů (13 %) ze sociálních služeb, 13 respondentů (11,3 %) od bezpečnostních složek, 10 respondentů (8,6 %) z pedagogické činnosti, 9 respondentů (7,8 %) ze zdravotnických služeb, 5 respondentů (4,3 %) z IT, 4 respondenti (3,4 %) z gastronomie a hotelnictví, 4 respondenti (3,4 %) z cestovního ruchu, 4 respondenti (3,4 %) studenti, 3 respondenti (2,6 %) ze strojírenství, 2 respondenti (1,7 %) z oboru právník a právní specializace a 4 respondenti (3,4 %) jiné. Nejvíce respondentů se zapojilo z oblasti ekonomie a podnikání.

5.2 Vnímání bezpečnosti a teroristických hrozeb obyvatelstva ČR

Druhá část dotazníku se věnovala vnímání bezpečnosti a teroristických hrozeb obyvatelstva ČR. Tato část se skládala z 8 otázek.

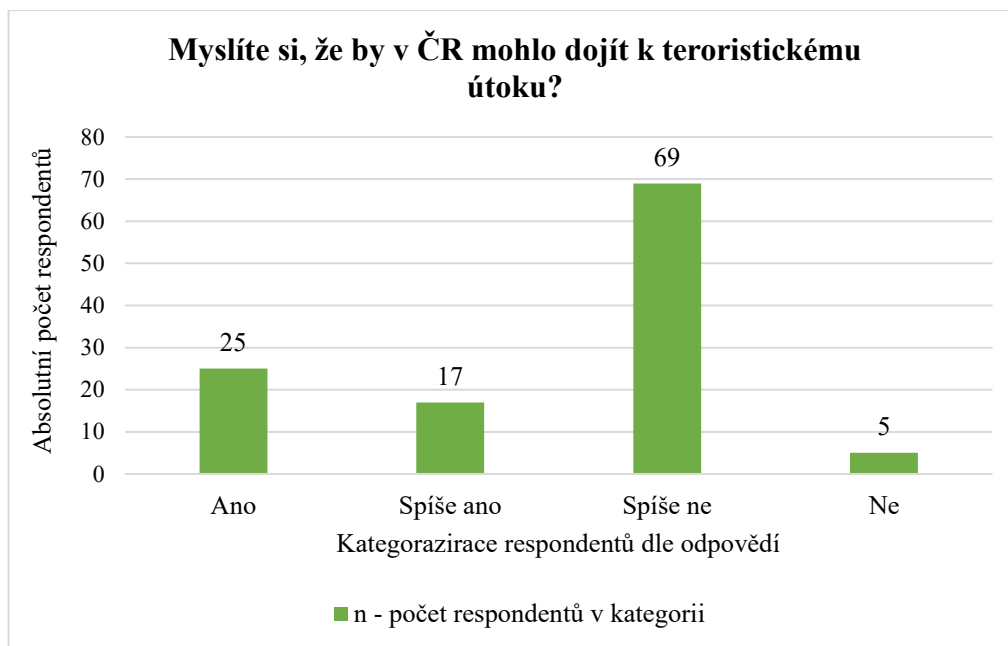
Otázka č. 6 – Cítíte se bezpečně v České republice?

Graf 1 – Cítíte se bezpečně v České republice?

V České republice se 65 dotazovaných respondentů (56 %) cítí bezpečně, 44 respondentů (37,9 %) se cítí spíše bezpečně, 6 respondentů (5,2 %) se spíše necítí bezpečně a 1 respondent (0,9 %) se necítí bezpečně v České republice. Více jak 90 % dotazovaných respondentů se cítí bezpečně v ČR a 6 % dotazovaných respondentů se necítí bezpečně v ČR.

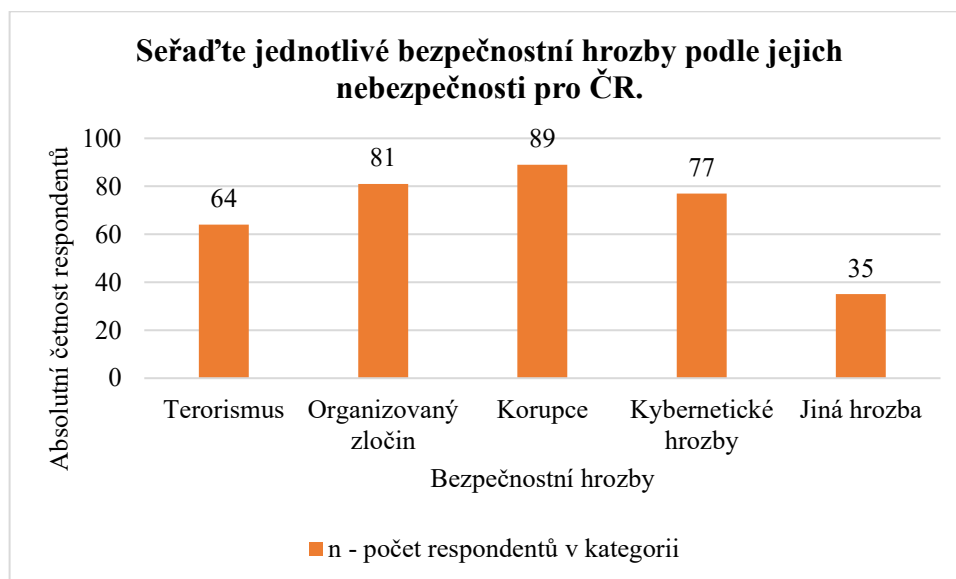
Otázka č. 7 – Myslíte si, že by v ČR mohlo dojít k teroristickému útoku?

Graf 2 – Myslíte si, že by v ČR mohlo dojít k teroristickému útoku?

25 respondentů (21,5 %) si myslí, že by v ČR mohlo dojít k teroristickému útoku, 17 respondentů (14,7 %) si myslí, že by v ČR spíše mohlo dojít k teroristickému útoku, 69 respondentů (59,5 %) si myslí, že by v ČR spíše nemohlo dojít k teroristickému útoku a 5 respondentů (4,3 %) si myslí, že by v ČR nemohlo dojít k teroristickému útoku. Více jak 60 % dotazovaných respondentů si myslí, že by v ČR nemohlo dojít k teroristickému útoku a více jak 30 % dotazovaných si myslí, že by v ČR mohlo dojít k teroristickému útoku.

Otázka č. 8 – Seřad'te jednotlivé bezpečnostní hrozby podle jejich nebezpečnosti pro ČR;

Graf 3 – Seřad'te jednotlivé bezpečnostní hrozby podle jejich nebezpečnosti pro ČR

Jako nejnebezpečnější hrozbu pro ČR zvolilo 89 respondentů (77,1 %) korupci, jako druhou nejnebezpečnější hrozbu zvolilo 81 respondentů (70,5 %) organizovaný zločin, jako třetí bezpečnostní hrozbu zvolilo 77 respondentů (66,5 %) kybernetické hrozby, jako čtvrtou bezpečnostní hrozbu zvolilo 64 respondentů (55,2 %) terorismus a jako bezpečnostní hrozbu, která nejméně ohrožuje ČR zvolilo 35 respondentů (30,7 %) jiná hrozbu. Hrozbou, která nejvíce ohrožuje ČR je podle respondentů korupce.

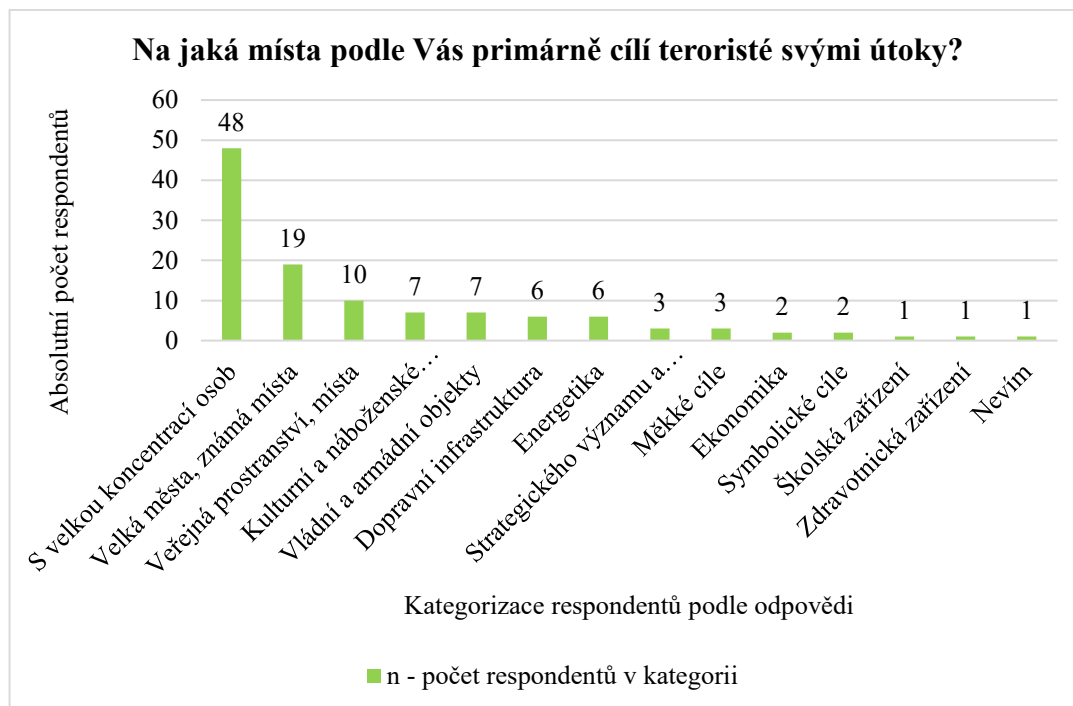
Otázka č. 9 – Na jaká místa podle Vás primárně cílí teroristé svými útoky?

Tabulka 6 – Na jaká místa podle Vás primárně cílí teroristé svými útoky?

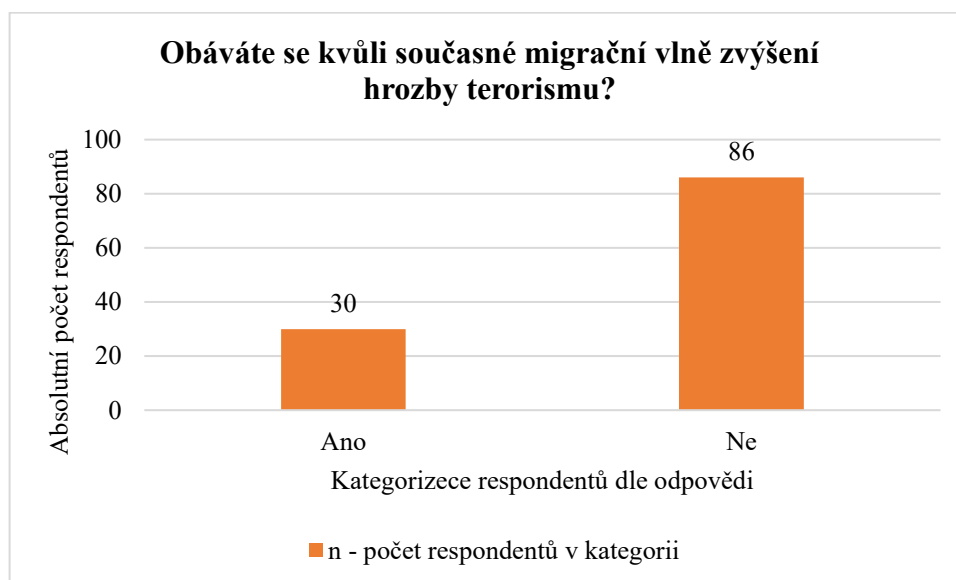
Místa	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
S velkou koncentrací osob	48	41,4 %
Velká města, známá místa	19	16,3 %
Veřejná prostranství, místa	10	8,6 %
Kulturní a náboženské objekty	7	6 %
Vládní a armádní objekty	7	6 %
Dopravní infrastruktura	6	5,2 %

Místa	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Energetika	6	5,2 %
Strategického významu a infrastruktury	3	2,6 %
Měkké cíle	3	2,6 %
Ekonomika	2	1,7 %
Symbolické cíle	2	1,7 %
Školská zařízení	1	0,9 %
Zdravotnická zařízení	1	0,9 %
Nevím	1	0,9 %
Celkem	116	100 %

Podle 48 respondentů (41,4 %) teroristé primárně cílí na místa s vysokou koncentrací osob, 19 respondentů (16,3 %) za primární cíl teroristických útoků uvedlo velká města a známá místa, 10 respondentů (8,6%) uvedlo za primární cíl teroristů veřejná prostranství a veřejná místa, 7 respondentů (6 %) uvedlo za primární cíl teroristů kulturní a náboženské objekty, 7 respondentů (6 %) uvedlo za primární cíl teroristů vládní a armádní objekty, 6 respondentů (5,2 %) uvedlo za primární cíl teroristů dopravní infrastrukturu, 6 respondentů (5,2 %) uvedlo za primární cíl teroristů energetiku, 3 respondenti (2,6 %) uvedli za primární cíl teroristů místa strategického významu a infrastruktury, 3 respondenti (2,6 %) uvedli za primární cíl teroristů měkké cíle, 2 respondenti (1,7 %) uvedli za primární cíl teroristů ekonomiku, 2 respondenti (1,7 %) uvedli za primární cíl teroristů symbolické cíle, 1 respondent (0,9 %) uvedl za primární cíl teroristů školská zařízení, 1 respondent (0,9 %) uvedl za primární cíl teroristů zdravotnická zařízení a 1 respondent (0,9 %) uvedl, že neví na jaká místa primárně cílí teroristé svými útoky. Nejvíce respondentů uvedlo, že teroristé primárně cílí na místa s vysokou koncentrací osob. Grafické znázornění dat je v grafu č. 4.

Graf 4 – Na jaká místa podle Vás primárně cílí teroristé svými útoky?

Otázka č. 10 - Obáváte se kvůli současné migrační vlně zvýšené hrozby terorismu?

Graf 5 – Obáváte se kvůli současné migrační vlně zvýšené hrozby terorismu?

Zvýšené hrozby terorismu se kvůli současné migrační vlně obává 30 respondentů (25,9 %) a 86 respondentů (74,1 %) se neobává zvýšené hrozby terorismu kvůli současné migrační vlně.

Otázka č. 11 – Jaké znáte teroristické organizace?

Tabulka 7 – Jaké znáte teroristické organizace?

Teroristické organizace	Absolutní hodnota	Relativní hodnota (%)
al-Káida	39	33,6 %
Islámský stát	34	29,2 %
IRA	9	7,8 %
Taliban	6	5,2 %
ETA	3	2,6 %
Boko Haram	3	2,6 %
Azov	2	1,7 %
Světlá stezka	1	0,9 %
Fatah	1	0,9 %
Antifa	1	0,9 %
Neznám	17	14,6 %
Celkem	116	100 %

Za teroristické organizace uvedlo 39 respondentů (33,6 %) al-Káidu, 34 respondentů (29,2 %) islámský stát, 9 respondentů (7,8 %) IRA, 6 respondentů (5,2 %) Taliban, 3 respondenti (2,6 %) ETA, 3 respondenti (2,6 %) Boko Haram, 1 respondent (0,9 %) Světla stezka a 17 respondentů (14,6 %) uvedlo, že neznám žádnou teroristickou organizaci. 2 respondenti (1,7 %) uvedli Azov, což ale není teroristická organizace, ale samostatná jednotka Ukrajinské národní gardy. 1 respondent (0,9 %) uvedl Antifu, což ale také není teroristická organizace, ale antifašistická skupina. 1 respondent (0,9 %) uvedl Fatah, který také není zařazen na seznamu teroristických organizací žádnou vládou světa, a je hlavní politickou stranou Organizace pro osvobození Palestiny. Grafické znázornění dat je v grafu č. 6.

Graf 6 – Jaké znáte teroristické organizace?

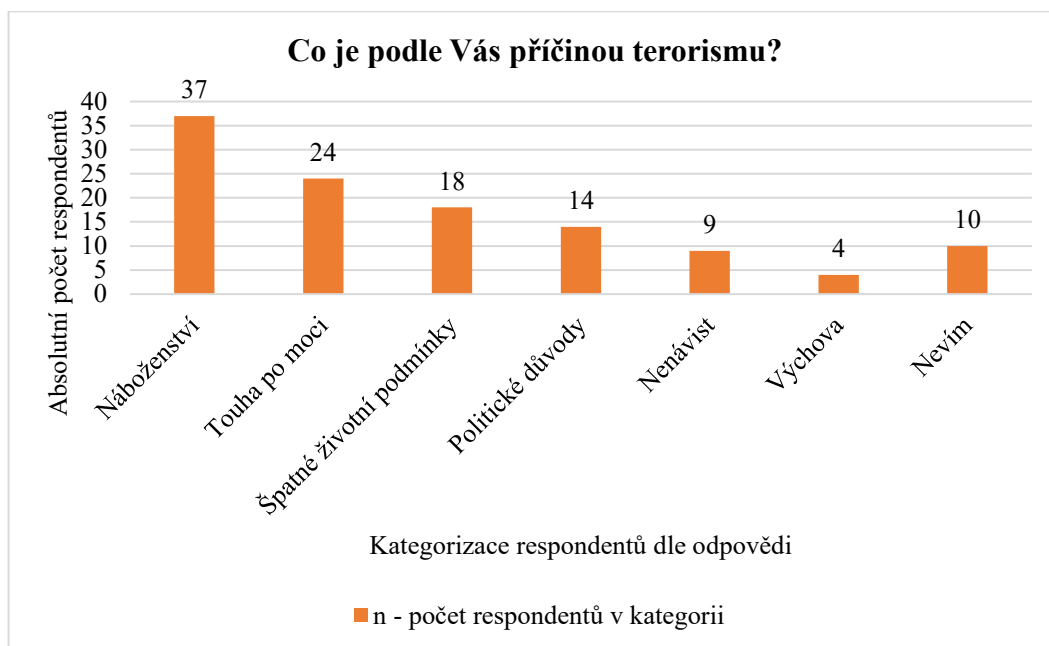
Otázka č. 12 – Co je podle Vás příčinou terorismu?

Tabulka 8 – Co je podle Vás příčinou terorismu?

Příčina terorismu	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Náboženství	37	31,9 %
Touha po moci	24	20,7 %
Špatné životní podmínky	18	15,5 %
Politické důvody	14	12 %
Nenávist	9	7,8 %
Výchova	4	3,5 %
Nevím	10	8,6 %
Celkem	116	100 %

Za příčinu terorismu uvedlo 37 respondentů (31,9 %) náboženství, 24 respondentů (20,7 %) uvedlo za příčinu terorismu touhu po moci, 18 respondentů (15,5 %) uvedlo za příčinu terorismu špatné životní podmínky, 14 respondentů (12 %) uvedlo za příčinu terorismu politické důvody, 9 respondentů (7,8 %) uvedlo za příčinu terorismu nenávist, 4 respondenti (3,5 %) uvedli za příčinu terorismu výchovu a 10 respondentů (8,6 %) neví.

Nejvíce respondentů uvedlo za příčinu terorismu náboženství. Grafické znázornění dat je v grafu č. 7.

Graf 7 – Co je podle Vás příčinou terorismu?

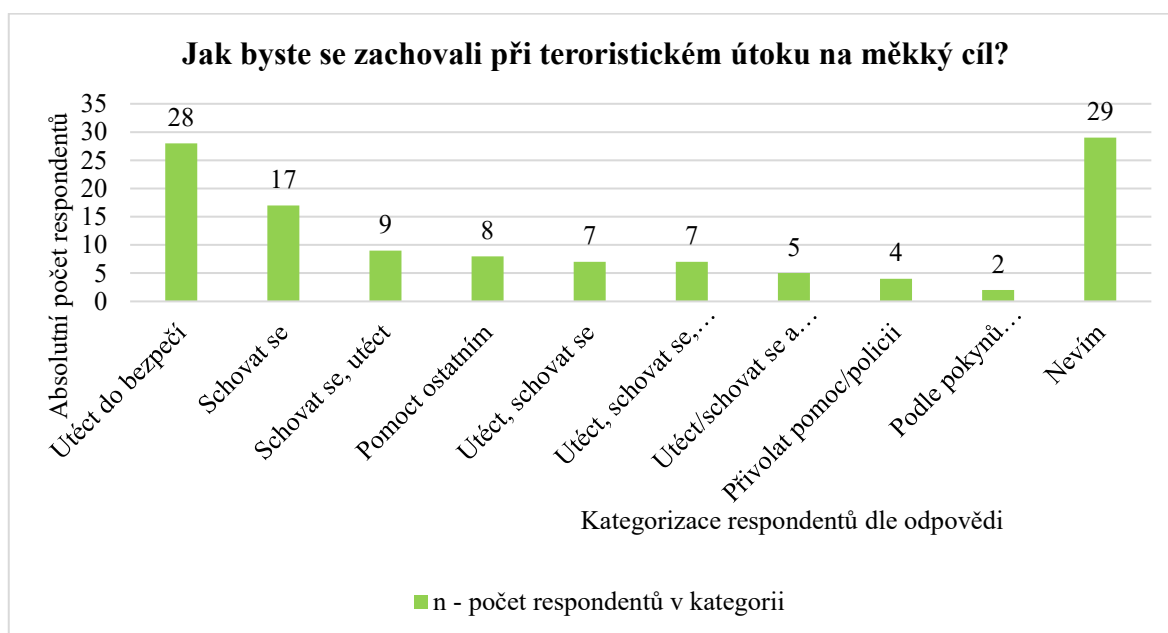
Otázka č. 13 – Jak byste se zachovali při teroristickém útoku na měkký cíl?

Tabulka 9 – Jak byste se zachovali při teroristickém útoku na měkký cíl?

Chování	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Utéct do bezpečí	28	24,1 %
Schovat se	17	14,7 %
Schovat se, utéct	9	7,8 %
Pomoc ostatním	8	6,9 %
Utéct, schovat se	7	6 %
Utéct, schovat se, bojovat	7	6 %
Utéct/schovat se a zavolat pomoc	5	4,3 %
Přivolat pomoc/policii	4	3,5 %
Podle pokynů (policie/personálu)	2	1,7 %

Chování	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
Nevím	29	25 %
Celkem	116	100 %

V případě teroristického útoku, by se pokusilo 28 respondentů (24,1 %) utéct do bezpečí, 17 respondentů (14,7 %) schovat, 9 respondentů (7,8 %) schovat, utéct, 8 respondentů (6,9 %) pomoci ostatním, 7 respondentů (6 %) utéct, schovat, 7 respondentů (6 %) utéct, schovat se, bojovat, 5 respondentů (4,3 %) utéct/schovat se a zavolat pomoc, 4 respondenti (3,5 %) přivolat pomoc/policii, 2 respondenti (1,7 %) podle pokynů a 29 respondentů (25 %) neví, jak by se zachovalo při teroristickém útoku. Nejvíce respondentů neví, jak by se zachovalo v případě teroristického útoku. Jenom 7 respondentů ví, jak se správně zachovat při teroristickém útoku na měkký cíl. Grafické znázornění dat je v grafu č. 8.

Graf 8 – Jak byste se zachovali při teroristickém útoku na měkký cíl?

6 NÁVRH DOPORUČENÍ PRO CHOVÁNÍ OBYVATELSTVA PŘI TERORISTICKÉM ÚTOKU

Na základě doporučení pana Ondřeje Pence (2017) byl vytvořen informační letáček se zásadami, jak by se obyvatelé České republiky měli zachovat v případě teroristického útoku. Informační letáček je součástí příloh (Příloha P I). Informační letáček byl vytvořen na internetové stránce create.vista.com. Aby letáček zaujal co nejvíce lidí, byly při zpracování letáčku využity piktogramy, obrazový materiál a barevné nápisy. Informace na letáčku jsou napsány jasně a stručně aby jim každý porozuměl. Distribuce letáčku by mohla probíhat ve školách, a to na základních, středních i vysokých, z toho důvodu, že děti jsou nejvíce ohroženou skupinou proti násilným útokům. Dále by se letáček mohl objevovat také ve veřejné dopravě, v nákupních centrech, při vstupu na velké společenské a sportovní akce a všude tam, kde se koncentruje velké množství osob. To by mohlo zajistit, že si ho alespoň polovina lidí, kteří kolem něj projdou všimne a přečte si ho. Při případném teroristickém útoku by alespoň část populace věděla, jak se mají zachovat.

Doporučení pro chování obyvatelstva, poté co na místo teroristického útoku dorazí bezpečnostní složky. Osoby, které se nacházejí v místě teroristického útoku by měli vědět, že:

- primárním úkolem bezpečnostních složek je nalezení a eliminace útočnicka,
- mají zůstat v klidu a poslouchat instrukce,
- mají ruce držet vždy ve viditelné pozici,
- se mají vyvarovat křiku a výrazné gestikulaci,
- pomoc raněným je na cestě. (Penc, 2017)

Aby obyvatelé ČR předešli teroristickému útoku, tak by měli být všímaví a brát vážně to, co slyší. Při svých každodenních činnostech by si měli všimnout okolí, poznávat lidi, kteří s nimi pracují a kteří bydlí v jejich okolí. Měli by si zvyknout všimnout si neobvyklých věcí, např. podezřelé odložené tašky na veřejných místech, na letištích či v nákupních centrech. Dále pokud někoho zaslechnou bavit se o své příslušnosti k teroristické organizaci či sdělovat někomu úmysl spáchat násilný čin proti občanům, měli by to okamžitě oznámit na policii. (NKBT, ©2022)

V České republice zatím podle ministerstva vnitra ČR nedošlo k typickému teroristickému útoku s napojením na mezinárodní seskupení. Doposud ani nebyla zaregistrovaná klasická teroristická akce, kdy je využito násilí k dosažení určitého cíle a kladou se podmínky. (Terorismus a jeho projevy..., ©2022)

V posledních letech bylo v ČR odsouzeno několik mužů, kteří se zapojili do bojů na Ukrajině na straně separatistů, a to především za teroristický útok a účast na teroristické skupině. Dále byly v ČR odsouzeni muži, za vyhrožování teroristickým útokem, účast na teroristické skupině, financování terorismu, podporu a propagaci terorismu, teroristický útok a hrozbu terorismem.

Jediný teroristický útok na území ČR spáchal v roce 2017 pan Balda, který pokácel 2 stromy na železniční tratě, čímž způsobil vykolejení vlaků. Také šířil výhružné letáky, jimiž chtěl vzbudit podezření, že skutek spáchali džihádisté. Motivem jeho jednání byla nenávisť k migrantům. Chtěl tak upozornit veřejnost na problematiku migrace. Soud poslal pana Baldu na 4 roky do vězení. (iDnes.cz, 2020)

Jako příklad podobný teroristickému útoku lze uvést střelbu v Uherském Brodě z roku 2015. Zdeněk K. vstoupil do restaurace Družba v Uherském Brodě a začal střílet ze dvou pistolí. Celkem vypálil 44 střel. Jeho útok nepřizhilo 8 lidí, z toho 7 mužů a 1 žena. Útočník nakonec spáchal sebevraždu. (Chal, 2021)

Statistiky teroristických útoků ukazují, že počet teroristických útoků, až na nějaké výkyvy, průběžně roste. V roce 2006 bylo celosvětově provedeno 20 487 teroristických útoků. V roce 2012 došlo celosvětově k 11 098 teroristickým útokům. Poté celosvětově počet teroristických útoků prudce stoupl. V roce 2014 už to bylo 32 763 teroristických útoků. A v roce 2020 počet celosvětově spáchaných teroristických útoků mírně klesl, a to na 29 389. (Terrorism..., ©2022)

ZÁVĚR

Bakalářská práce byla rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část se zabývala charakteristikou terorismu a měkkých cílů. Dále pak způsoby zabezpečení měkkých cílů proti násilným útokům a právními mezinárodními i českými normami, organizacemi a dokumenty zajišťujícími ochranu před teroristickými útoky. V praktické části jsou analyzována data získaná z dotazníkového šetření pomocí grafů a tabulek. V závěru praktické části jsou zmíněny zásady pro chování obyvatelstva ČR v případě teroristického útoku, na jejichž základě byl vytvořen informační letáček, který je součástí příloh. Dále byla navržena doporučení pro chování obyvatelstva před teroristickým útokem.

Cílem dotazníkového šetření bylo zmapovat informovanost obyvatelstva ČR o bezpečnosti a možných teroristických hrozbách v ČR a na základě získaných informací vytvořit doporučení zásad chování pro obyvatel ČR při teroristickém útku.

Z výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že víc jak 90 % dotazovaných respondentů se v ČR cítí bezpečně. Dále z výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že se jedna čtvrtina respondentů, kvůli současné vlně migrace, obává zvýšené hrozby terorismu, a zároveň si víc jak 60 % dotazovaných respondentů myslí, že by v ČR nemohlo dojít k teroristickému útku.

Jak je ale zmíněno v návrhové části, trestné činy podobné terorismu s tragickými následky se již na území ČR odehrály. Z tohoto důvodu by se připravenost obyvatelstva ČR na teroristické útky neměla podceňovat.

Cíl bakalářské práce, kterým bylo zjistit informovanost obyvatelstva ČR v případě teroristického útoku, byl splněn. Obyvatelstvo ČR není dostatečně informováno o tom, jak by se mělo zachovat při teroristickém útku. Z toho důvodu byl vytvořen informační letáček, který obsahuje zásady pro chování obyvatelstva v případě teroristického útoku. Dále byla popsána doporučení pro chování obyvatelstva po příjezdu bezpečnostních složek na místo teroristického útoku.

Na základě výzkumných otázek v souvislosti se znalostmi obyvatelstva ČR byl vyvozen závěr. Obyvatel ČR se cítí bezpečně v ČR. Informovanost obyvatel ČR o terorismu je poměrně na dobré úrovni, až na to, že velká část dotazovaných neví, jak by se měli zachovat při teroristickém útku.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

ADAM BATUNA LEGAL, 2017. *Trestní předpisy: další změny trestního zákoníku a trestního řádu*. 1208. Ostrava-Hrabůvka: Sagit. ISBN 978-80-7488-240-1.

BERKA, Jan, 2017. Teroristická hnutí a jejich ideové základy. In: *E15.cz* [online]. 30.5. [cit. 2022-02-08]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/the-student-times/teroristicka-hnuti-a-jejich-ideove-zaklad-y-1333091>

Bezpečnostní informační služba. *Čím se zabýváme* [online]. ©2022 [cit. 2022-04-10]. Dostupné z: <https://www.bis.cz/cim-se-zabyvame/>

Bezpečnostní informační služba. *Kdo jsme* [online]. ©2022 [cit. 2022-04-10]. Dostupné z: <https://www.bis.cz/o-nas/>

Bezpečnostní informační služba. *Terorismus* [online]. ©2022 [cit. 2021-12-17]. Dostupné z: <https://www.bis.cz/terorismus/>

ČESKO, 2013. *Strategie České republika pro boj proti terorismu*. Ministerstvo vnitra České republiky: odbor bezpečnostní politiky. Praha.

ČESKO, 2016a. *Audit národní bezpečnosti* [online]. [cit. 2021-12-21]. Praha. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Audit-narodni-bezpecnosti-20161201.pdf>

ČESKO, 2016b. *Základy ochrany měkkých cílů: Metodika*. In: Praha: Ministerstvo vnitra České republiky.

ČESKO, 2017. *Koncepce ochrany měkkých cílů pro roky 2017-2020*. In: Praha: Ministerstvo vnitra České republiky.

DRAŠTÍK, Antonín et al., 2015. *Trestní zákoník. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7478-790-4.

Elzy. *Dohledové a poplachové přijímací centrum (DPPC)* [online]. ©2015 [cit. 2022-03-28]. Dostupné z: <https://www.elzy.cz/dohledove-a-poplachove-prijimaci-centrum-dppc>

Eurojust. *About Eurojust* [online]. ©2022 [cit. 2022-03-14]. Dostupné z: <https://www.eurojust.europa.eu/about-us>

Europol. *About Europol* [online]. ©2022 [cit. 2022-03-12]. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/about-europol>

EVROPSKÁ UNIE, 2001. Společný postoj Rady o uplatnění zvláštních opatření k boji proti terorismu. *Eur-lex.europa.eu* [online]. [cit. 2021-12-22]. In: Rada Evropské unie, 2001/931/SZBP. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32001E0931:CS:HT ML>

EVROPSKÁ UNIE, 2005. *Strategie EU pro boj proti terorismu*. In: Brusel: Rada Evropské unie, 14469/4/05.

EVROPSKÁ UNIE, 2021. Rozhodnutí rady (SZBP) [online]. [cit. 2022-02-09]. In: Brusel, 2021/142. Dostupné také z: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=uriserv%3AAOJ.L_2021.043.01.0014.01.CES&toc=OJ%3AL%3A2021%3A043%3ATOC#document_1

FILIPEC, Ondřej, 2017. *Fenomén terorismus: česká perspektiva*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 9788024450407

GCTF: Global counterterrorism forum. *Who we are: Background* [online]. ©2022 [cit. 2022-03-14]. Dostupné z: <https://www.thegctf.org/Who-we-are/Background-and-Mission>

CHAL, 2021. Od masakru v Uherském Brodě uteklo 6 let: Zdeněk K. (†63) zavraždil v restauraci Družba osm lidí. In: *Blesk.cz* [online]. 1.3. [cit. 2022-05-01]. Dostupné z: <https://www.blesk.cz/clanek/zpravy-krimi/670414/od-masakru-v-uherskem-brode-uteklo-6-let-zdenek-k-63-zavrazdil-v-restauraci-druzba-osm-lidi.html>

IDNES.CZ, ČTK, 2020. Výhrůžky za heroinovou Terezu či ministrant s hrncem. Terorismus po česku. In: *iDnes.cz* [online]. [cit. 2022-05-01]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/terorismus-cesko-shehadeh-soudy-urady.A200521_161746_domaci_remy

JELÍNEK, Jiří a kol, 2017. *Terorismus – základní otázky trestního práva a kriminologie*. Praha: Leges. ISBN 978-80-7502-256-1.

JELÍNEK, Jiří a kol, 2019. *Trestní právo Evropské unie*. 2.aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges. ISBN 978-80-7502-375-9

JELÍNEK, Jiří, 2017. „Protiteroristická“ novela trestního zákoníku-poznámky k orientačnímu studiu. In: *Bulletin-advokacie.cz* [online]. [cit. 2022-04-30]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/protiteroristicka-novela-trestnihozakoniku%E2%80%8B-poznamky-k-orientacnimu-studiu>

Ministerstvo vnitra České republiky. Dokumenty – terorismus: *Terorismus a jeho projevy v někdejší, Československu a dnešní České republice* [online]. ©2022 [cit. 2022-05-01].

Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/terorismus-a-jeho-projevy-v-nekdejsim-ceskoslovensku-a-dnesni-ceske-republice.aspx>

ODBOR BEZPEČNOSTNÍ POLITIKY, 2009. Dokumenty – terorismus: Definice pojmu terorismus. In: *Mvcr.cz* [online]. [cit. 2021-12-17]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>

ODBOR BEZPEČNOSTNÍ POLITIKY, 2009. Dokumenty – terorismus: Typologie terorismu. In: *Mvcr.cz* [online]. [cit. 2022-02-08]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/typologi-e-terorismu.aspx>

PENC, Ondřej a Ladislav Beránek, 2017. Policie České republiky – KŘP hlavního města Prahy: Utíkej, schovej se, bojuj!. In: *Policie.cz* [online]. [cit. 2022-04-30]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/utikej-schovej-se-bojuj.aspx>

PETRUSEK Miloslav, 1993: *Teorie a metoda v moderní sociologii*. Praha: Karolinum, ISBN 80-7066-799-0.

Policie České republiky. *NKBT: Národní kontaktní bod pro terorismus* [online]. ©2022 [cit. 2022-04-09]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/kopie-terorismus.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>

Statista. *Terrorism - number of fatalities worldwide 2006-2019* [online]. ©2022 [cit. 2022-05-02]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/202871/number-of-fatalities-by-terrorist-attacks-worldwide/>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

- BIS Bezpečnostní informační služba
- ČR Česká republika
- DPH Daň z přidané hodnoty
- DPPC Dohledové a poplachové přijímací centrum
- EU Evropská unie
- GCTF Globální protiteroristické fórum
- KI Kritická infrastruktura
- Např Například
- NATO Severoatlantická aliance
- NKBT Národní kontaktní bod pro terorismus
- TZ Trestní zákoník
- ZHN Zbraně hromadného ničení

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 – Pohlaví respondentů.....	32
Tabulka 2 – Věk respondentů	32
Tabulka 3 – Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů.....	33
Tabulka 4 – Bydliště respondentů	33
Tabulka 5 – Povolání/studijní obor.....	34
Tabulka 6 – Na jaká místa podle Vás primárně cílí teroristé svými útoky?.....	37
Tabulka 7 – Jaké znáte teroristické organizace?.....	40
Tabulka 8 – Co je podle Vás příčinou terorismu?	41
Tabulka 9 – Jak byste se zachovali při teroristickém útoku na měkký cíl?.....	42

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 – Cítíte se bezpečně v České republice?.....	35
Graf 2 – Myslíte si, že by v ČR mohlo dojít k teroristickému útoku?.....	36
Graf 3 – Seřad'te jednotlivé bezpečnostní hrozby podle jejich nebezpečnosti pro ČR	37
Graf 4 – Na jaká místa podle Vás primárně cílí teroristé svými útoky?.....	39
Graf 5 – Obáváte se kvůli současné migrační vlně zvýšené hrozby terorismu?.....	39
Graf 6 – Jaké znáte teroristické organizace?	41
Graf 7 – Co je podle Vás příčinou terorismu?	42
Graf 8 – Jak byste se zachovali při teroristickém útoku na měkký cíl?.....	43

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA P I: Informační letáček	54
PŘÍLOHA P II: Dotazník	55

PŘÍLOHA P I: INFORMAČNÍ LETÁČEK

Jak se zachovat při teroristickém útoku

UTÍKEJ

- využij únikovou cestu, uteč
 - osobní věci a cennosti nech tam, kde jsou
 - pokud je to možné, pomoz ostatním s útěkem
- Varuj ostatní, volej pomoc

SCHOVEJ SE

- pokud nelze utéct, je třeba se schovat
 - zamkni nebo zablokuj dveře
 - schovej se za pevné předměty
 - přepni svůj telefon do tichého režimu, zůstaň potichu
- Pokud to situace dovolí, volej pomoc

BOJUJ

- pokud je tvůj život v přímém ohrožení, bojuj
- snaž se zneškodnit útočníka
- jednej rychle a násilně
- použij jakékoliv předměty jako zbraň

(Penc, 2017)

PŘÍLOHA P II: DOTAZNÍK

Dotazník – Ochrana obyvatelstva ČR před teroristickými útoky

Dobrý den, jmenuji se Šárka Červinková a studuji na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně, Fakultu logistiky a krizového řízení, obor Ochrana obyvatelstva. Tímto bych Vás chtěla požádat o vyplnění mého dotazníku zaměřeného na bezpečnost v České republice. Dotazník je anonymní a jeho výsledky budou použity pro účely mé bakalářské práce.

1. Jste

- Žena
- Muž

2. Váš věk

- Do 18
- 19 - 30
- 31 - 50
- 51 a více

3. Vaše nejvyšší dosažené vzdělání

- Základní
- Středoškolské - výuční list
- Středoškolské s maturitou
- Vysokoškolské

4. Vaše bydliště

- Vesnice
- Malé město do 10 000 obyvatel
- Město nad 10 000 obyvatel
- Město nad 200 000 obyvatel

5. Vaše povolání/studijní obor (prosím doplňte)

6. Cítíte se bezpečně v České republice?

- Ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Ne

7. Myslíte si, že by v ČR mohlo dojít k teroristickému útoku?

- Ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Ne

8. Seřad'te jednotlivé bezpečnostní hrozby podle jejich nebezpečnosti pro ČR (1-nejnebezpečnější, 5 – nejméně nebezpečné)

- Terorismus
- Organizovaný zločin
- Korupce
- Kybernetické hrozby
- Jiná hrozba

9. Na jaká místa podle Vás primárně cílí teroristé svými útoky? (prosím doplňte)

10. Obáváte se kvůli současné migrační vlně zvýšené hrozby terorismu?

- Ano
- Ne

11. Jaké znáte teroristické organizace? (prosím doplňte)

12. Co je podle Vás příčinou terorismu? (prosím doplňte)

13. Jak byste se zachovali při teroristickém útoku na měkký cíl? (prosím doplňte)